

Lokaal hitteplan

2022-2025

Gemeente Lingewaard

Versie 27-06-2022

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel.....	4
1.3 Risicogroepen.....	5
1.4 Werkgroep	6
1.5 Afbakening	6
2. Lokale aanpak	7
2.1 Werkwijze	7
2.2 Lokale situatie	8
2.3 Raakvlakken met gemeentelijk beleid	8
3. Uitvoering per fase.....	10
3.1 Verantwoordelijkheden	10
3.2 Fasen hitteplan	11
3.3 Voorbereidingsfase	12
3.4 Voorwaarschuwingfase	13
3.5 Waarschuwingfase	14
Bijlagen	15
I. Contactgegevens werkgroep.....	16
II. Kaarten Gemeente Lingewaard.....	17
III. Middelenmatrix t.b.v. communicatie gemeente	23
IV. Lijst relevante lokale organisaties	27
V. Afspraken partners sociaal domein (2022).....	28

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Aanhoudende hitte kan leiden tot serieuze gezondheidsklachten waaronder uitdroging en oververhitting, vooral bij kwetsbare groepen zoals ouderen en chronisch zieken. Bij de hittegolf van 2006 vielen 1000 extra doden in Nederland. Naar aanleiding van deze hittegolf heeft het RIVM in opdracht van het Ministerie van VWS een Nationaal Hitteplan opgesteld¹. Sindsdien is er meer aandacht voor de gezondheidseffecten van hitte, maar bij de hittegolf in 2020 vielen er nog 650 extra doden in één week. De sterftecijfers moeten gezien worden als een topje van de ijsberg. Er is een veel grotere groep kwetsbare mensen die door hitte ernstige gezondheidsklachten hebben en daardoor een extra beroep doen op de zorg.

In 2020 hebben negen gemeenten uit Rivierenland, samen met het waterschap, de provincie en andere stakeholders uit de regio de Regionale Adaptatiestrategie (hierna RAS) 'Rivierengebied klimaatbestendig' opgesteld². De RAS komt voort uit de landelijke Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie 2014 en het Deltaprogramma 2017 en 2018. De gemeenten Buren, Culemborg, Lingewaard, Maasdriel, Neder-Betuwe, Overbetuwe, Tiel, West Betuwe, Zaltbommel, Waterschap Rivierenland en Provincie Gelderland hebben in de RAS ambities opgenomen om te komen tot een klimaatbestendige regio. In de regio Rivierenland³ zijn alle klimaatrisico's, te weten verdroging, hittestress, wateroverlast en overstromingsrisico, relevant.

De RAS is verder uitgewerkt in de Samenwerkingsagenda 'Rivierengebied Klimaatbestendig - Samen aan de slag!' met daarin opgenomen negen speerpunten. Eén van die speerpunten is: 'We beschikken over lokale hitteplannen die we actief uitdragen naar inwoners, zorginstellingen, bedrijven, organisatoren, evenementen'. Voor dit speerpunt werken de GGD en de gemeenten samen om te komen tot betere preventieve zorg voor de voor hittestress kwetsbare groepen. Daarbij zijn de volgende doelen voor 2023 geformuleerd:

- De gemeenten in de regio Rivierenland beschikken over lokale hitteplannen.
- We werken op uniforme wijze toe naar lokale hitteplannen voor de negen gemeenten in de regio. We zorgen dat de hitteplannen actief uitgedragen worden naar inwoners.

De gemeenteraad van Lingewaard heeft ook een Lokale Adaptatiestrategie (LAS) met Uitvoeringsagenda vastgesteld. De strategie is uitgewerkt in strategielijnen en projectthema's. In de

¹ Nationaal Hitteplan, versie 2015, RIVM Briefrapport 2014-0051, WI Hagen en M van Bruggen

² De RAS beperkt zich tot klimaatadaptatie, dus het aanpassen aan de klimaatverandering. Het beperken van de klimaatverandering (klimaatmitigatie, waaronder de energietransitie) maakt geen onderdeel uit van de RAS. Voor de energietransitie stellen gemeenten een Regionale Energie Strategie (zogenaamde RES) op.

³ Voor meer informatie over de RAS en de Samenwerkingsagenda, [klik hier](#)

Uitvoeringsagenda zijn de concrete maatregelen opgenomen voor een klimaatbestendig Lingewaard. Eén van die maatregelen is het opstellen van een lokaal hitteplan.

Om te komen tot een betere preventieve zorg voor kwetsbare groepen is afstemming en samenwerking tussen gemeente, GGD en andere partijen, zoals de Geneeskundige HulpverleningsOrganisatie in de Regio (GHOR) en het Rode Kruis, maar ook partijen zoals welzijnsorganisaties en seniorenverenigingen nodig.

Dit hitteplan sluit aan bij de ambities uit de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid⁴. Deze nota benadrukt het belang van het actief ondersteunen van kwetsbare groepen in het nemen van de regie en het vergroten van hun gezondheidsvaardigheden (zelfredzaamheid) en het verkleinen van gezondheidsachterstanden. Het hitteplan draagt bij aan het vergroten van de zelfredzaamheid (gezondheidsbevordering) en aan preventie van gezondheidseffecten van hitte bij kwetsbare doelgroepen.

1.2 Doel

Het doel van het Nationaal Hitteplan is het tijdig attenderen van instellingen, zorgverleners en vrijwilligers op aanhoudende hitte. Zo kunnen zij maatregelen nemen om de gezondheidsrisico's van aanhoudende hitte te beheersen. Lokale hitteplannen zijn een lokale uitwerking van het Nationaal Hitteplan, gericht op een praktische uitvoering. Tijdens een hitteperiode is het van belang dat professionele en niet-professionele zorgverleners, waaronder familie en burens, extra letten op en waar nodig zorg bieden aan hitte gevoelige mensen in hun omgeving.

Gemeente Lingewaard, GGD Gelderland-Midden en het Rode Kruis hebben in dit hitteplan vastgelegd hoe zij gecoördineerd taken en activiteiten uitvoeren als het Nationaal Hitteplan wordt geactiveerd.

⁴ <https://www.loketgezondleven.nl/documenten/landelijke-nota-gezondheidsbeleid-2020-2024>

De afspraken die zijn gemaakt hebben als hoofddoel gezondheidseffecten door hitte te voorkomen (preventie). Doelen van het lokaal hitteplan zijn:

- Afstemming en het vastleggen van de taken van de bij hitte betrokken organisaties in gemeente Lingewaard.
- Eenduidige en begrijpelijke communicatie naar het algemeen publiek en keten- en zorgpartners.
- Overlap voorkomen in activiteiten die ter voorbereiding op, en tijdens periodes van aanhoudende hitte worden uitgevoerd.
- Bieden van handelingsperspectief, bijvoorbeeld door kennisdeling, zowel op het gebied van hitte en gezondheid als over effectieve communicatie.
- Medewerkers van de verschillende organisaties vinden elkaar snel, zodat adviezen of acties tijdens een periode van aanhoudende hitte kunnen worden afgestemd.
- Het bevorderen van de zelfredzaamheid van mensen en de samenredzaamheid voor kwetsbare mensen voorbereidend op en tijdens aanhoudende hitte.
- Aangeven van lokale mogelijkheden om buitenshuis een koele verblijfplaats te betreden in de openbare ruimte.

1.3 Risicogroepen

Hitte kan met name gezondheidseffecten veroorzaken bij:

- Ouderen;
- jonge kinderen en baby's;
- mensen met overgewicht;
- mensen met een (chronische) ziekte, zoals diabetes, hart- en vaatziekten, nierziekten of longziekten;
- mensen met een verstandelijke of psychische beperking;
- Arbeidsmigranten
- Vluchtelingen
- Dak- en thuislozen.

Ook mensen die actief zijn in de hitte, zoals sporters en mensen die buiten werken waaronder arbeidsmigranten, zijn kwetsbaar. Door klimaatverandering neemt het risico op extreme hitte toe. Als het aanhoudend erg warm is zullen ook mensen die niet tot de risicogroepen behoren gezondheidseffecten ondervinden. Achtergrondinformatie over de gezondheidsrisico's van hitte is te vinden in de GGD-richtlijn medische milieukunde, Gezondheidsrisico's van zomerse omstandigheden⁵.

⁵ RIVM Rapport 609400007/2012, G de Meer e.a., zie: <https://www.rivm.nl/publicaties/ggd-richtlijn-medische-milieukunde-gezondheidsrisicos-van-zomerse-omstandigheden>

Veel mensen weten wat ze moeten doen bij hitte. Ze doen het tijdens de hitte rustiger aan en drinken meer water. Mensen bleven de afgelopen hete zomers ook vaker binnen op het heetst van de dag en zochten de schaduw op. Maar er zijn ook nog voor hitte gevoelige personen die de informatie over hitte niet goed tot zich nemen en/of de adviezen niet goed (kunnen) opvolgen. Zo wordt een advies als 'voldoende drinken' mogelijk niet opgevolgd, omdat bijvoorbeeld ouderen een verminderd dorstgevoel hebben. En 's nachts blijven ramen gesloten omdat mensen zich anders niet veilig voelen⁶.

1.4 Werkgroep

Dit lokaal hitteplan is opgesteld door een werkgroep met leden vanuit de gemeente, GGD, het Rode Kruis en de GHOR (zie ook Bijlage 1).

1.5 Afbakening

Het hitteplan is een houvast voor de afspraken rondom communicatieprocessen en samenwerking met lokale partners zoals bij 1.2 beschreven en wordt flexibel gehanteerd. Het hitteplan komt niet in de plaats van (crisis)procedures⁷ van de gemeente of het GGD Rampenopvangplan (GROP). Mocht een hittegolf leiden tot opschaling, bijvoorbeeld omdat door extreem hoge temperaturen of een langdurig aanhoudende periode veel slachtoffers vallen, dan pakt de GGD dit samen met partners op.

Dit lokaal hitteplan bevat ook geen lange termijnvisie op ruimtelijke aanpassingen en maatschappelijke aspecten. In paragraaf 2.4 is opgenomen welke raakvlakken het lokaal hitteplan heeft met gemeentelijke beleids- of ruimtelijke plannen. In deze eerste versie van het hitteplan ligt de nadruk op de doelgroep zelfstandig thuiswonende ouderen.

⁶ Factsheet Hitte en Gezondheid, mei 2020

⁷ <https://www.vrgz.nl/media/2713/regionaal-crisisplan-2020-2023.pdf>

2. Lokale aanpak

2.1 Werkwijze

Om risicogroepen lokaal te bereiken heeft de gemeente een communicatieplan. In dat plan is vastgelegd welke informatie op welk moment wordt verspreid. De gemeente ontvangt rechtstreeks van het RIVM (cGM@RIVM.nl) de hittewaarschuwingen. Ook verspreiden GGD en Rode Kruis informatie via hun websites en socialmediakanalen. In hoofdstuk 3 staan de taken van de verschillende bij het lokaal hitteplan betrokken organisaties uitgewerkt.

Om de risicogroepen nog beter te bereiken betrekken gemeente, GGD en Rode Kruis hun partners in het sociaal domein. Op deze wijze kunnen mensen direct worden benaderd, bijvoorbeeld via de wijkverpleegkundige, een geïnstrueerde professional/vrijwilliger van een welzijnsorganisatie of seniorenvereniging, een mantelzorger, de thuiszorg of de huisarts. Deze vrijwilligers en zorgprofessionals komen onder 'normale omstandigheden' ook 'over de vloer' of kennen de mensen al.

De vrijwilligers of zorgprofessionals kunnen naast de kennisoverdracht ook toezien of geadviseerde maatregelen worden opgevolgd, of mensen helpen bij het opvolgen van de adviezen. Bijvoorbeeld door een glas water aan te bieden, de zonwering naar beneden doen of op een andere wijze het treffen van maatregelen te faciliteren.

Globaal wordt de volgende aanpak gevolgd:

- De hittecoördinator/beleidsadviseur Volksgezondheid van de gemeente heeft het netwerk van betrokken vrijwilligers en (zorg)professionals in kaart gebracht en houdt deze up-to-date.
- Voor de zomer (februari-mei) organiseert de gemeente een overleg met vertegenwoordigers van organisaties uit het sociaal domein met als doel:
 - Evaluatie van de uitvoering van het lokaal hitteplan in het voorafgaande jaar (voor zover geactiveerd).
 - Afspraken maken over welke projecten of activiteiten zij in voorbereiding op en tijdens de zomer kunnen ondernemen om de inwoners te informeren, voor te lichten en de gevolgen van hitte te beheersen.
- Tijdens periodes van aanhoudende hitte zal aan het netwerk worden gevraagd om hitte-informatie (zie bijlage 2) te delen met de risicogroepen en toe te zien op (de zorg voor) deze groepen. Daartoe heeft de afdeling communicatie van de gemeente een plan opgesteld.

2.2 Lokale situatie

In bijlage 2 zijn diverse kaarten van gemeente Lingewaard toegevoegd met daarop informatie over hitte, verkoeling en de lokale ouderenpopulatie opgenomen. Op deze kaarten is te zien dat het in de grote kernen warmer wordt dan in het buitengebied. Belangrijke factoren daarbij zijn de aanwezigheid van groen en verharding. Waar verharding zorgt voor opwarming, zorgt groen juist voor verkoeling. De kaarten over de 75 plussers laten zien in welke kernen en wijken relatief meer ouderen wonen en alleenstaande ouderen.. Op basis van deze kaarten kan worden bepaald waar tijdens perioden van aanhoudende hitte extra aandacht nodig is voor kwetsbare personen.

Dit betekent niet dat de rest van de gemeente geen aandacht behoeft. De hittekaart laat zien waar het *relatief* warmer voelt en welke plekken in de leefomgeving bij hitte het minst comfortabel zijn. De kaart geeft de gevoelstemperatuur buiten, dus niet binnen in gebouwen. Bij extreme hitte zullen ook buurten die op de kaart een minder hoge gevoelstemperatuur hebben (door minder verharding en meer groen) te maken krijgen met hoge temperaturen in woningen. De binnentemperatuur hangt namelijk niet alleen af van de buitentemperatuur maar ook van bepaalde (bouwkundige) kenmerken van de woning. Woningen zijn minder hittebestendig door onder meer de aanwezigheid van platte daken, grootte en oriëntatie van de ramen, het ontbreken van (buiten)zonwering en isolatie, onvoldoende mogelijkheden voor ventilatie etc.

Meer informatie over klimaatadaptatie is te vinden op het [Kennisportaal Klimaatadaptatie](#).

2.3 Raakvlakken met gemeentelijk beleid

Sociaal domein

In Lingewaard werkt de gemeente aan de uitvoering van het Preventieakkoord samen met lokale partners op het gebied van welzijn, sport, zorg, onderwijs en met private partijen. Lingewaard heeft zich aangesloten bij het regionaal programma om de publieke gezondheid te bevorderen. Een van de kaders van de regionale visie is 'Health in all policies'. Hiermee wordt bedoeld dat gezondheid niet alleen centraal staat in het sociale domein, maar in alle beleidsdomeinen. De speerpunten voor ons lokale beleid zijn onder meer:

- Verbinden fysiek en sociaal domein
- Het verkleinen van gezondheidsachterstanden
- Vitaal ouder worden.

We hebben in ons beleidsplan sociaal domein 2021-2024 'Iedereen hoort erbij' het speerpunt 'gezonder en gelukkig oud worden' benoemd, waar we de komende jaren extra aandacht aan gaan geven. We kijken naar ouder worden van het concept Positieve gezondheid. De gemeente kan voorwaarden scheppen voor een gezond leven voor onze inwoners. Dit overstijgt de grenzen van het sociaal domein. Ook een passende woning, een veilige omgeving, een groene openbare ruimte en schone lucht dragen bij aan een goede gezondheid.

Lokale Adaptatie Strategie (LAS)

Naast de RAS die in paragraaf 1.1 wordt aangehaald, heeft de gemeenteraad van Lingewaard ook een Lokale Adaptatiestrategie (LAS) met Uitvoeringsagenda vastgesteld. In de Uitvoeringsagenda met een planperiode van vijf jaar (2022-2026), zijn de maatregelen opgenomen voor een klimaatbestendig Lingewaard. Voor het thema hitte gaat het dan om meer groen, aantrekkelijke buitenzwembaden, klimaatbestendig bouwen, prestatieafspraken met woningcorporaties/huurders, en maatregelen voor meer bewustwording bij inwoners en bedrijven. Maatregel 1.1 uit de Uitvoeringsagenda betreft het opstellen van een lokaal hitteplan in het jaar 2022.

Zowel de LAS als de Uitvoeringsagenda zijn in te zien via de [gemeentelijke website over klimaatadaptatie](#).

3. Uitvoering per fase

3.1 Verantwoordelijkheden

In onderstaand overzicht zijn de verantwoordelijkheden van gemeente, het Rode Kruis, de GGD en de GHOR bij aanhoudende hitte weergegeven.

Betrokken organisatie	Verantwoordelijkheid
Gemeente	- De bevolking adviseren en voorlichten over risico's voor de gezondheid, en vragen vanuit de bevolking over risico's beantwoorden (Wet Publieke Gezondheid, 2008). - In beleidsplannen en ruimtelijke ontwikkelingen rekening houden met de vanuit klimaatverandering te verwachten negatieve effecten voor de volksgezondheid. En vanuit die optiek inzetten om de publieke en particuliere ruimte aan te passen om de kwetsbaarheid voor hittestress te verminderen. - Bewoners bewuster maken van hun eigen rol in het klimaatbestendiger maken van hun huis, tuin en omgeving.
GGD	- Het informeren en adviseren van gemeenten, het algemene publiek, (zorg)instellingen en zorgverleners in de regio over de gezondheidsrisico's - Het informeren van burgers via de landelijke GGD-website GGDLeefomgeving.nl - Het informeren van professionals via de eigen regionale GGD-website - Het beantwoorden van specifieke vragen of adviseren n.a.v. meldingen gezondheidsklachten.
Rode Kruis	- Kennis en praktische aanwijzingen over gezondheid/zorg m.b.t. hitte delen met de vrijwilligers van het Rode Kruis. - Al dan niet met vrijwilligers voorzien in een hulpbehoefte van kwetsbare mensen (zie 2.1). - Informeren algemeen publiek.
GHOR	- Gemeente adviseren bij de vergunningverlening van evenementen. - Algemeen: Coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Plus de advisering van overheden en overige organisaties op dit gebied (risicobeheersing).

3.2 Fasen hitteplan

In het lokaal hitteplan worden analoog aan het Nationaal hitteplan drie fasen onderscheiden:

1. Voorbereidingsfase (van 1 maart tot 1 mei)
2. Voorwaarschuwingfase
3. Waarschuwingfase (Nationaal hitteplan geactiveerd)

In de voorbereidingsfase bekijkt de gemeente, samen met de andere organisaties van het hitteplan, of het hitteplan nog actueel is en welke activiteiten tijdens een periode van hitte kunnen worden uitgevoerd. De controle op actualiteit van het hitteplan kan via e-mail plaatsvinden. Alleen als (grote) wijzigingen in het hitteplan moet worden doorgevoerd of in geval van nieuwe initiatieven of projecten worden één of meer overleggen gepland. In deze fase verspreidt de gemeente hitte-informatie onder professionals en niet-professionele zorgverleners. Ze worden gewezen op de risico's van aanhoudende hitte voor risicogroepen, en er worden afspraken gemaakt over het verspreiden van de informatie. Tijdens de waarschuwingfase kan dan worden teruggekomen op de gemaakte afspraken.

Het RIVM stuurt een Voorwaarschuwingsbericht (e-mail) aan de gemeente als de kans op een periode van 4 of meer dagen met een maximumtemperatuur boven de 27°C aanwezig is. De gemeente bereidt zich in deze fase voor op een periode van aanhoudende hitte en vraagt hun communicatieadviseur het nieuwsbericht klaar te zetten voor publicatie op de website. De gemeente stuurt de Voorwaarschuwing ook aan alle organisaties op de lijst met zorg- en welzijnspartners in het sociale domein die de gemeente heeft opgesteld. Ook deze organisaties kunnen zich in deze fase voorbereiden op een periode van aanhoudende hitte. Het is niet de bedoeling het algemene publiek al te informeren, omdat het nog niet zeker is dat er een periode van aanhoudende hitte zal zijn. Ook de GGD en het Rode Kruis krijgen de Voorwaarschuwing van het RIVM om hun communicatie voor te bereiden.

De gemeente, de GGD en het Rode Kruis ontvangen een waarschuwingmail van het RIVM met informerende inhoud en actuele weersinformatie als uit de weersvoorspelling volgt dat het minimaal 4 dagen warmer wordt dan 27°C. De gemeente stuurt deze door naar de zorg- en welzijnspartners. RIVM stuurt vervolgens dagelijks een update. De waarschuwingfase eindigt met een mail waarin staat vanaf welke dag het Nationaal Hitteplan niet meer actief is. Tijdens de waarschuwingfase verspreidt de gemeente (een link naar) informatie over hitte via de website of via socialmediakanalen. De GGD en het Rode Kruis zetten informatie op hun eigen website en socialmediakanalen.

In paragrafen 3.3, 3.4 en 3.5 staan de per fase en organisatie de taken opgenomen.

3.3 Voorbereidingsfase

In deze paragraaf staan de taken van de verschillende organisaties in de voorbereidingsfase.

Organisatie	Taken	Wie
Gemeente Lingewaard	Actualiseren lokaal hitteplan – evaluatie uitvoering lokaal hitteplan voorgaande jaar (voor zover geactualiseerd)	Hittecoördinator gemeente
	Organiseren jaarlijks overleg met organisaties uit sociaal domein	Hittecoördinator gemeente
	Organisaties in het sociaal domein informeren over informatiemateriaal en eventuele activiteiten bespreken (via email met nieuwsbrief)	Hittecoördinator gemeente
	Publiceren informatie over hitte en gezondheid op gemeentesite, socialmediakanalen, huis-aan-huisblad; persbericht actualiseren	Afdeling communicatie gemeente
	Mailinglijst voor hittewaarschuwing controleren en actualiseren	Hittecoördinator gemeente
Rode Kruis Gelderland Midden	Actualiseren lokaal hitteplan – gezamenlijke taak	Coördinator hulpverlening Gelderland-Midden
	Publiceren informatie over hitte en gezondheid op site Rode Kruis	Projectleider voorbereiding op noodsituaties
	Promoten EHBO-app / nieuwsbrief (bevat informatie over hitte en handelingsperspectieven)	Team communicatie
GHOR	Actuele versie lokaal hitteplan beoordelen/ ‘tegenlezen’	Beleidsmedewerker GHOR
	Gemeenten adviseren over maatregelen bij evenementen en hitte (i.h.k.v. vergunningverlening) – doorlopende taak	Evenementenadvisering GHOR

GGD Gelderland-Midden	Ondersteuning gemeente bij specifieke vragen	Team Milieu & Gezondheid
	Informatie hitte en gezondheid op GGD-site actualiseren, zowel op landelijke website GGDLeefomgeving.nl (voor burgers) als op de eigen website VGGM voor professionals	Team Milieu & Gezondheid samen met team Communicatie

3.4 Voorwaarschuwingfase

In deze paragraaf staan de taken van de verschillende organisaties tijdens de voorwaarschuwingfase.

Organisatie	Taken	Wie
Gemeente Lingewaard	Voorwaarschuwing doorsturen naar organisaties in mailinglijst	Hittecoördinator gemeente en afdeling communicatie
	Nieuwsbericht en persbericht actualiseren en klaarzetten voor verspreiding	Afdeling communicatie
	Organisaties sociaal domein informeren	Hittecoördinator gemeente
Rode Kruis Gelderland Midden	Voorwaarschuwing doorsturen naar contacten	Projectleider voorbereiding op noodsituaties
	Vorbereiding mogelijke inzet met vrijwilligers of R2H om te voorzien in een hulpbehoefte van voor hitte kwetsbare mensen.	Projectleider voorbereiding op noodsituaties
	Vorbereiding bij EHBO posten die in actie komen bij geplande evenementen tijdens komende hitteperiode	Projectleider voorbereiding op noodsituaties
GHOR	Aanvullende maatregelen op draaiboek en extreem weer scenario kenbaar maken aan vergunningverleners evenement (gemeenten) en organisatoren evenementen.	Evenementenadvisering GHOR
GGD Gelderland-Midden	Nieuwsbericht actualiseren en klaarzetten voor GGDLeefomgeving en eigen website VGGM/sociale-mediakanalen (zie opmerking in paragraaf 3.5)	Team Milieu& Gezondheid samen met afdeling communicatie

3.5 Waarschuwingfase

In deze paragraaf staan de taken van de verschillende organisaties tijdens de waarschuwingfase.

Organisatie	Taken	Wie
Gemeente Lingewaard	Waarschuwingmail, inclusief informatiemateriaal, doorsturen naar contacten in mailinglijst	Hittecoördinator gemeente en afdeling communicatie
	Aan communicatie vragen het nieuwsbericht te plaatsen en persbericht te versturen	Hittecoördinator gemeente
	Organisaties sociaal domein informeren – afhankelijk van afgesproken activiteiten	Hittecoördinator en afdeling communicatie gemeente
Rode Kruis Gelderland Midden	Met vrijwilligers en/of R2H voorzien in een hulpbehoefte van voor hitte kwetsbare mensen	Projectleider voorbereiding op noodsituaties
	EHBO post op evenementen	Projectleider voorbereiding op noodsituaties
	Communicatie via sociale media, website	Projectleider voorbereiding op noodsituaties
GHOR	Bij C evenementen, waarbij coördinator GHOR aanwezig is, ziet coördinator GHOR toe of de aanbevolen maatregelen effect hebben. Bij A en B evenementen zal GHOR enkel op aanvraag advies geven.	Coördinator GHOR
	In geval van opschaling wordt GHOR actief, en zal zij haar taken op het gebied van regie en coördinatie uitvoeren.	Coördinator GHOR
GGD Gelderland-Midden	Nieuwsbericht plaatsen en informatie verspreiden via GGDLeefomgeving, eigen website VGGM en socialmediakanalen. <i>N.B. in overleg met afdeling communicatie is afgesproken dat het plaatsen van een nieuwsbericht niet één-op-één gekoppeld zal zijn aan het moment van activatie van het Nationaal Hitteplan maar al eerder en mogelijk ook minder vaak als meerdere hitte-episodes vlak na elkaar optreden.</i>	Afdeling communicatie

Bijlagen

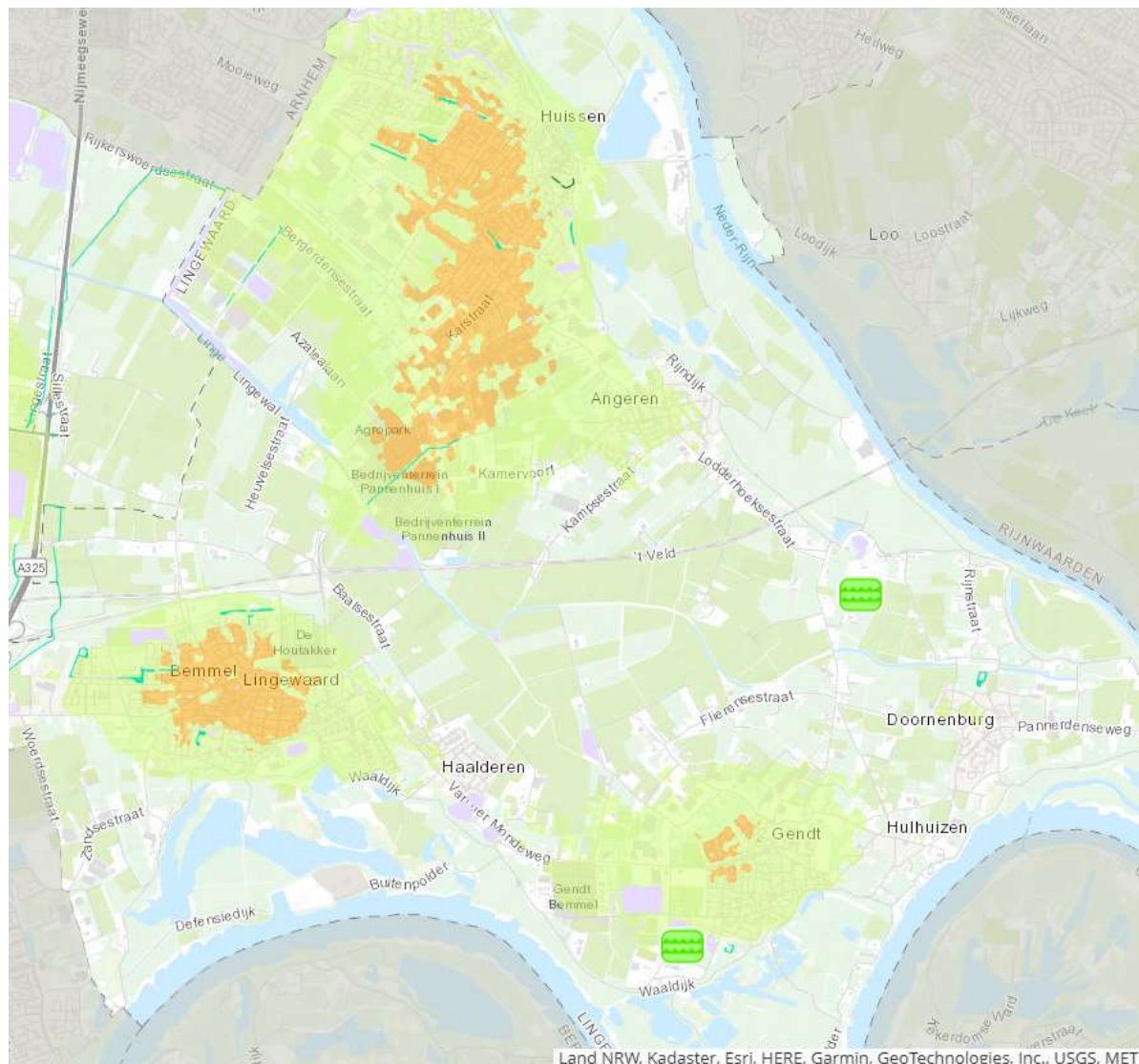
- I. Contactgegevens werkgroep
- II. Kaarten gemeente Lingewaard
- III. Middelenmatrix t.b.v. communicatie gemeente
- IV. Lijst relevante lokale organisaties
- V. Afspraken partners sociaal domein (2022)

I. Contactgegevens werkgroep

Organisatie	Contactgegevens
GGD Gelderland-Midden	Magdalena van den Berg Adviseur Gezonde Leefomgeving magdalena.van.den.berg@vggm.nl Team Milieu en Gezondheid milieu-en-gezondheid@vggm.nl 088 355 6300
Rode Kruis district Gelderland Zuid	Nicka Vermeer Coördinator hulpverlening regio Gelderland-Midden nvermeer@redcross.nl
GHOR	Alain Kool Veiligheidskundige en vakspecialist Alain.Kool@vggm.nl
Gemeente Lingewaard	Emmy van Brakel (<i>Coördinator hitteplan</i>) Beleidsadviseur WMO sociaal domein e.vanbrakel@lingewaard.nl Kees de Jong Beleidsadviseur klimaatadaptatie k.dejong@lingewaard.nl Pieter-Jan de Jong communicatieadviseur p.dejong@lingewaard.nl Afdeling communicatie communicatie@lingewaard.nl

II. Kaarten Gemeente Lingewaard

Hitte en waterkwaliteit

Blauwalgevoeligheid zwemwateren 2011-2015

- Geen
- Enkele keer ... blauwalg geconstateerd
- Meerdere malen

Hitte in de stad

- 0,5°C tot 1°C
 - 1°C tot 1,5°C
 - >1,5°C
- Gemiddelde opwarming ten opzichte van buitengebied

Beweegbare brug

Opwarming oppervlaktewater

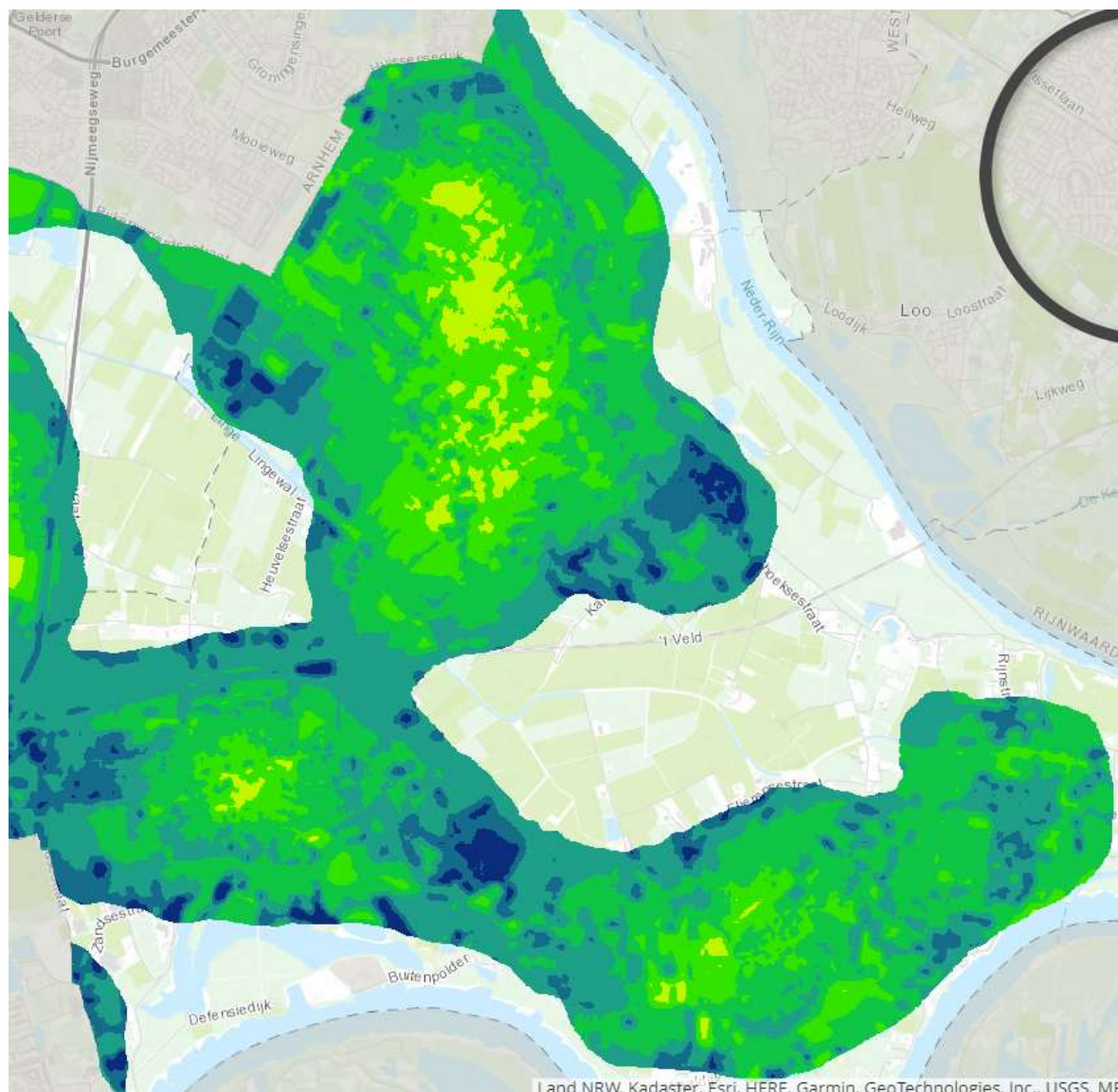
- <10
 - 10-20
 - 20-30
 - 30-40
 - >40
- Langste reeks dagen met oppervlaktewater >20°C

Door het 'Stedelijk Hitte-eiland Effect' ligt de temperatuur van de bebouwde omgeving gemiddeld hoger dan dat van de buitengebieden. Dit heeft te maken met de grote mate van verharding en de verlaagde aanwezigheid van groen. Verharding neemt warmte op en straalt die 's nachts weer uit, terwijl planten schaduw bieden en water verdampen en daarmee hun omgeving verkoelen. Op deze kaart is de gemiddelde temperatuurverhoging ten opzichte van het buitengebied te zien. Het gaat hier om het *gemiddelde* temperatuurverschil over het jaar. Bij windstille condities na zonnige dagen kan dit verschil beduidend hoger zijn.

Bronnen:

- Blauwalgevoeligheid - Waterschap Rivierenland
- Hitte in de stad - Atlas Natuurlijk Kapitaal
- Opwarming oppervlaktewater - Landelijke Klimateffectatlas
- Beweegbare bruggen - Top10NL

Hitte: effect op groen en verharding

Waar verharding zorgt voor opwarming zorgt groen en in mindere mate water juist voor verkoeling. Op deze kaart vindt je het verkoelend effect van blauw en groen. Gebieden met veel groen en aan de rand van de steden en dorpen worden meer gekoeld door het omliggende groen. Binnen de lens zie je het percentage verharding per buurt voor de stedelijke gebieden - vaak is er een verband te zien tussen de opwarming verkoeling ten opzichte van de omgeving en het percentage verharding in een buurt. Kort samengevat zou je twee uitersten kunnen onderscheiden:

- Een buurt met weinig verharding, veel groen, en weinig opwarming;
- Een buurt met veel verharding, weinig groen, en veel opwarming.

Verkoeling door groen en blauw

≤ 1°C
1,0 tot 1,2°C
1,2 tot 1,4°C
1,4 tot 1,6°C
1,6 tot 1,8°C
1,8 tot 2,0°C
2,0 tot 2,2°C
2,2 tot 2,4°C
2,4 tot 2,6°C
> 2,6°C

Verharding per buurt

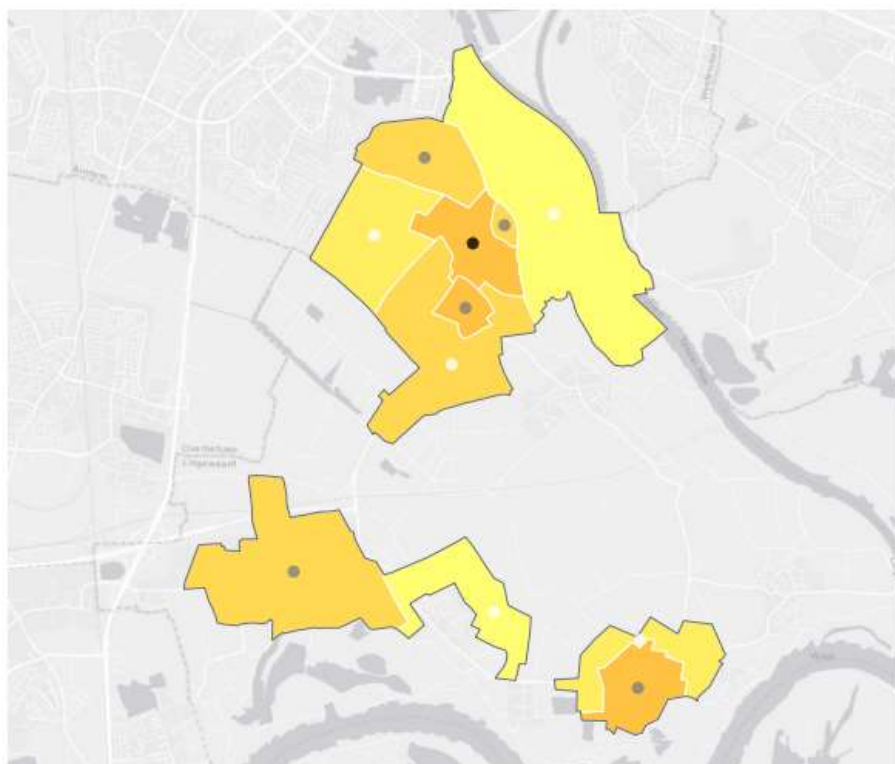
> 80%
70 - 80%
60 - 70%
50 - 60%
40 - 50%
< 40%

Bron:

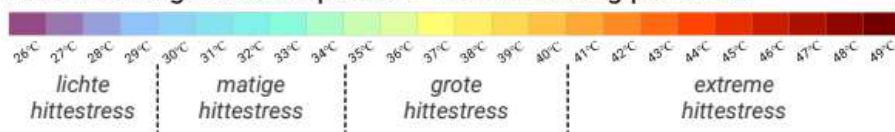
Verkoeling door groen - Atlas Natuurlijk Kapitaal

Verharding per buurt - Landelijke Klimateffectatlas

Hitte en eenzaamheid

Gemiddelde gevoelstemperatuur hete zomerdag per buurt

Dichtheid ernstig eenzame 75-plussers

Waar is het meeste risico op hittestress?

Deze kaart combineert de eerste twee kaarten op buurt niveau. Hierop zie je in een oogopslag waar hitte en eenzaamheid samenkomen en tot risico's kunnen leiden bij hittegolven. Gemeenten kunnen deze kaart gebruiken bij risicodialogen.

Wat kun je met deze kaart?

Gemeenten kunnen deze kaart gebruiken bij risicodialogen. De kaart helpt bij het bepalen waar de risico's op hittestress het grootst zijn. Beleidsmedewerkers in het fysieke en sociale domein kunnen zo makkelijker met elkaar in gesprek gaan over de aanpak van de risico's en beter met elkaar samenwerken.

Een slag dieper?

Op gemeentelijk niveau zijn vaak meer gegevens beschikbaar dan in deze kaart zijn gebruikt. Denk hierbij aan gedetailleerdere hittestresskaarten als resultaat van een klimaatstresstest, gegevens over woningtype of gegevens over locaties van zorginstellingen. Het gebruik van deze lokale gegevens levert een diepere analyse op.

Let op!

De kaarten geven geen volledig beeld. Houd rekening met het volgende:

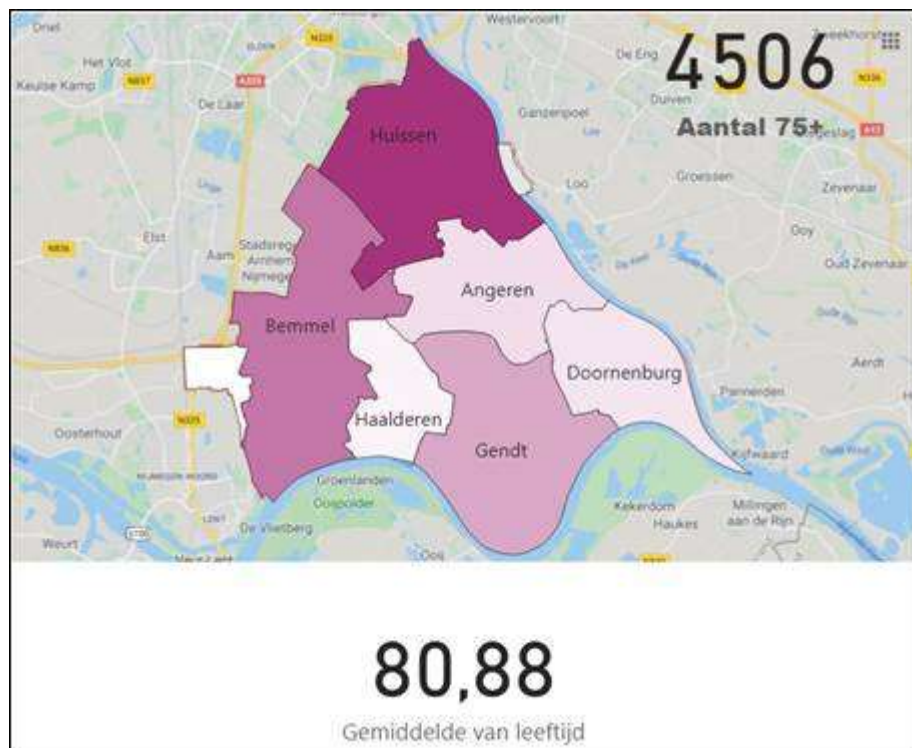
- De kaart maakt geen onderscheid tussen ernstig eenzame ouderen die thuis wonen of in een zorginstelling verblijven. Ouderen in een zorginstelling lopen minder risico, omdat daar een hitteprotocol is.
- De kaart geeft de dichtheid van ernstig eenzame ouderen weer. In een kleine buurt met een hoge dichtheid kan het absolute aantal ernstig eenzame ouderen lager liggen dan een grotere buurt met een lagere dichtheid.
- Op de kaart wordt ingezoomd op de 'stedelijke' buurten in de gemeente. Buurten met minder dan 500 adressen per km² worden niet getoond.

Colofon:

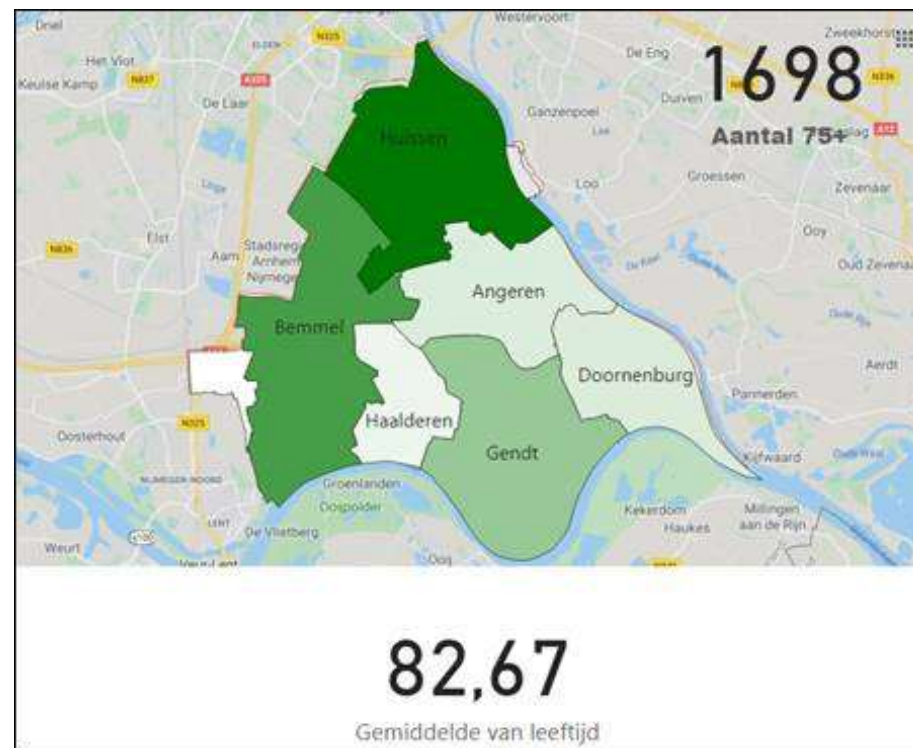
Dit is een samenwerkingsproduct van Climate Adaptation Services, TAUW en Klimaatverbond Nederland, mogelijk gemaakt door de VNG, provincie Overijssel en Provincie Zuid-Holland.

Kaarten 75 plussers

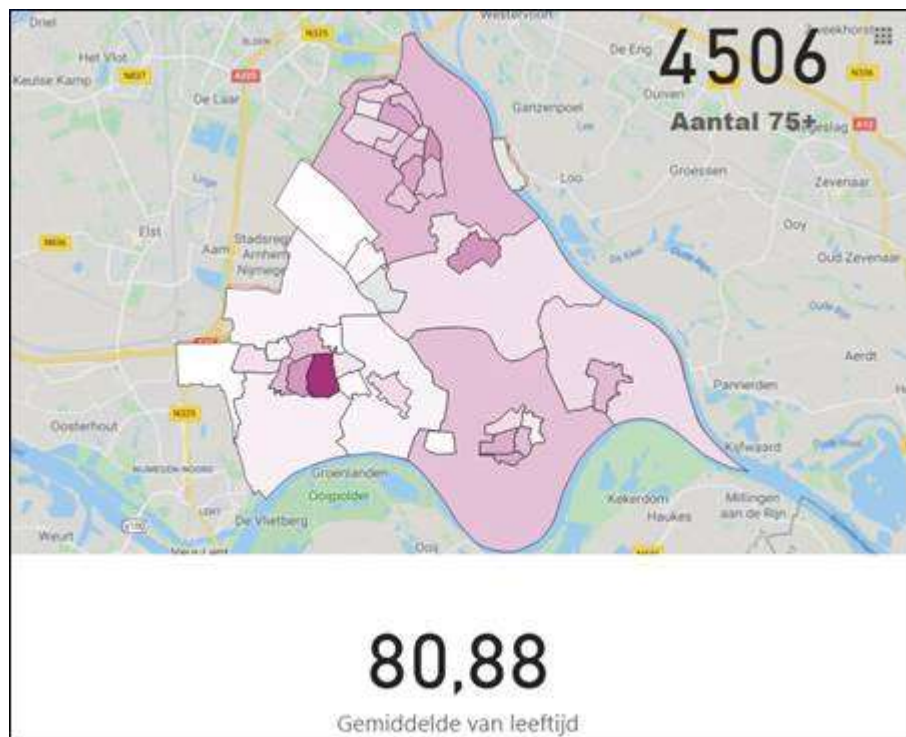
75 plussers per kern

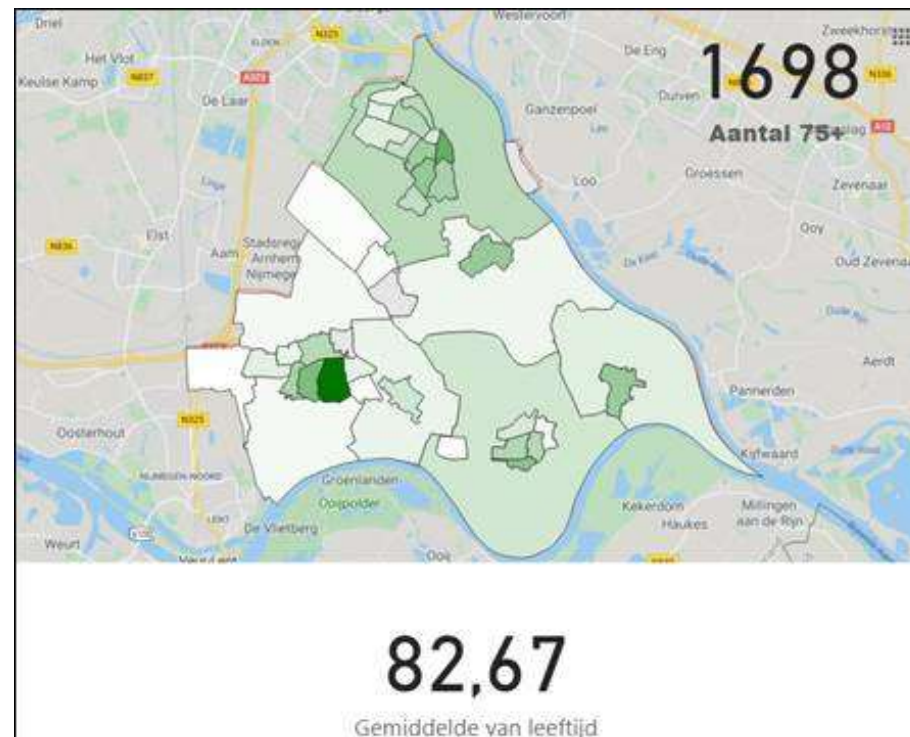
Alleenwonende 75 plussers per kern

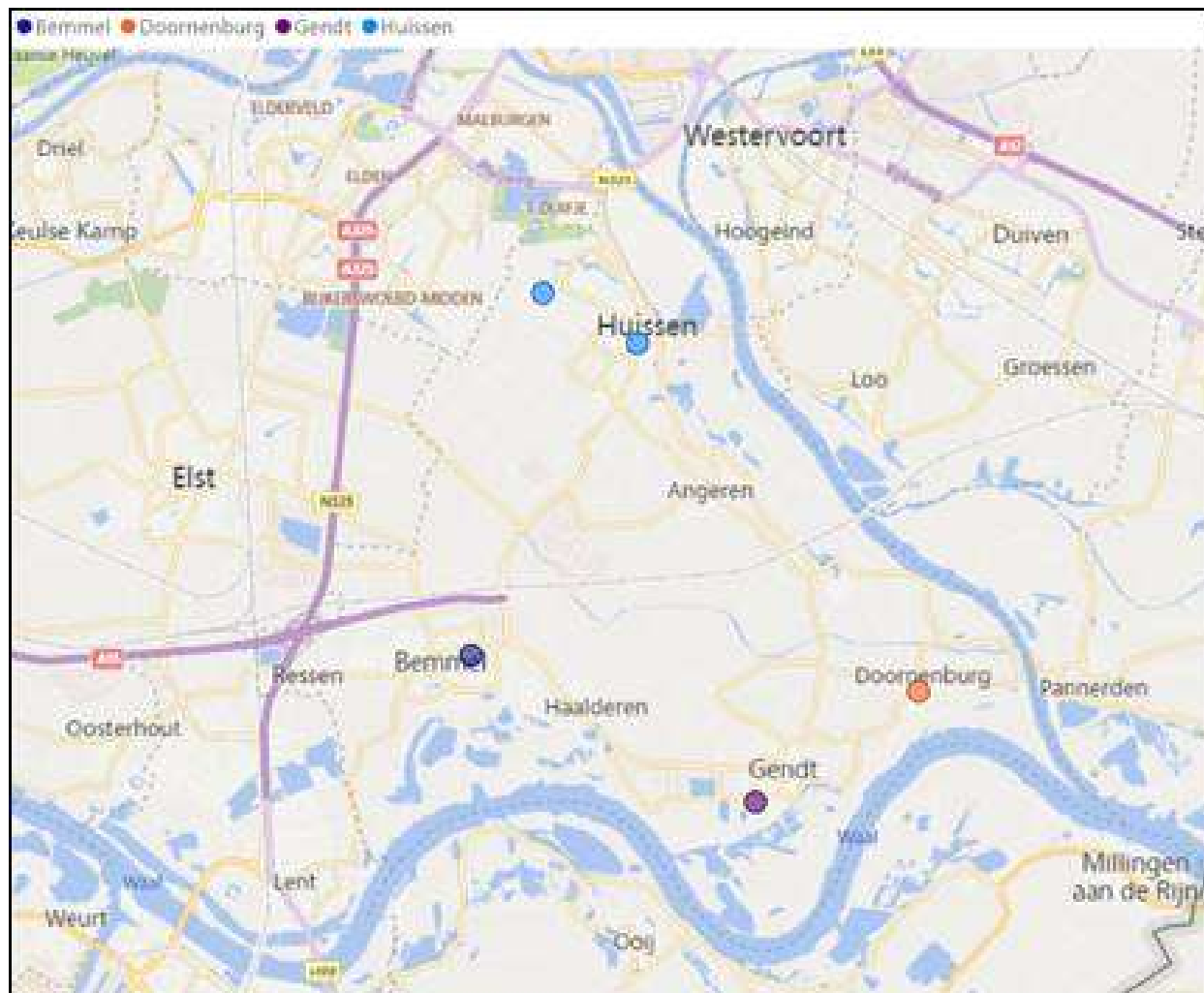
75 plussers per wijk

Alleenwonende 75 plussers per wijk

Verzorgingstehuizen in Lingewaard

III. Middelenmatrix t.b.v. communicatie gemeente

Fase hitteplan	Doelgroep	Content	Middel
Vorbereidingsfase <i>vanaf mei, afhankelijk van weersomstandigheden</i> + (Tussen)fase(s) na hittegolf	Alle inwoners	Publicatie in de lokale krant Persbericht versturen aan de media algemene tips en adviezen ter voorbereiding op hittegolven	(Gemeentepagina) lokale krant
		<u>Link naar RIVM toolkit hitte</u> <u>Animaties RIVM</u> (Keuze uit vierkant of liggend) - Animatie hitteplan full (lange versie) - Animatie hitteplan tip 1: drink voldoende - Animatie hitteplan tip 2: houd jezelf koel - Animatie hitteplan tip 3: houd je huis koel - Animatie hitteplan tip 4: zorg voor elkaar - Animatie hitteplan tip 5: medicijnen Verwijzing naar websites met publieksinformatie www.GGDLeefomgeving.nl www.rodekruis.nl www.rivm.nl www.zwemwater.nl	Social Media Website gemeente

	Senioren 70+	Publicatie in de lokale krant Persbericht versturen aan de media tips en adviezen specifiek voor ouderen	(Gemeentepagina) lokale krant - Nieuwsbrief/krantje seniorenverenigingen
		- Flyer: tips bij hitte GGD Gelderland-Midden - A3 poster Rode Kruis - Flyers Rode Kruis	Verspreiden via: - Seniorenverenigingen - Welzijn - Wooncorporaties - Wijkverpleegkundigen / Thuiszorg - MFA's - Huisartspraktijken (zie ook bijlage IV voor afspraken partners sociaal domein)

Voorwaarschuwingfase <i>Na melding RIVM</i>	Alle inwoners	Publicatie in de lokale krant Persbericht versturen aan de media • hittegolf op komst, bereid je voor.	(Gemeentepagina) lokale krant
		• Animaties RIVM: herhaling naar keuze (zie voorbereidingsfase) • Verwijzing naar websites publieksinformatie www.ggdleefomgeving.nl • Hitte bij evenementen • Hitte en scholen • Hitte en sporten • Hitte en uitgaan / dancescène www.unity.nl • Hitte en alcohol & drugs www.drugsinfo.nl www.alcoholinfo.nl • Actuele weersinformatie, zonkracht en waarschuwingen www.knmi.nl • Actuele SMOG meetwaarden www.luchtmeetnet.nl	Social media Website gemeente

	Senioren 70+	Publicatie in de lokale krant Persbericht versturen aan de media • hittegolf op komst, bereid je voor: aangevuld met herhaling tips en adviezen voor ouderen.	Nieuwsbrief/krantje seniorenverenigingen indien mogelijk
Waarschuwingfase (zie ook voorwaarschuwingfase) <i>Na activering Nationaal Hitteplan door RIVM</i>	Alle inwoners	Publicatie in de lokale krant Persbericht versturen aan de media • officieel hittegolf, Nationaal Hitteplan van kracht.	(Gemeentepagina) lokale krant
	Senioren 70+	Publicatie in de lokale krant Persbericht versturen aan de media • officieel hittegolf, Nationaal Hitteplan van kracht.	(Gemeentepagina) lokale krant
Evaluatie <i>September – november</i>	Intern gemeente/ Gemeenteraad/ Partners sociaal domein	Delen van overzicht inzet, acties lokaal hitteplan en resultaten (o.a. d.m.v. storyteling): wordt aangeleverd door de GGD.	Intranet Interne nieuwsbrief Mail

IV. Lijst relevante lokale organisaties

Thuiszorg
Thuiszorg totaal
Zinzia
Buurtzorg
Onze huisartsen
Rijnwaal Zorggroep
Buurtdiensten
Groot Gelre
Actief Zorg
Zilverzorg
Sante Partners

Hulp bij huishouden
RijnWaalZorg
Thuiszorg Groot Gelre
Buurtdiensten
Zilverzorg
T zorg
Actief Zorg
Hulp in Gelderland

Informeel
SNL
Ouderenadviseur
Onze huisartsen
Wooncoach
De Minkhof
Blauwe Huuske
Merlijn
Hofstede
Tafeltje Dekje Bemmelen
Tafeltje Dekje Huissen
Tafeltje Dekje Gendt

V. Afspraken partners sociaal domein (2022)

Organisatie	Contactpersoon	Acties communicatie	Acties voorlichting	Acties ondersteuning tijdens hittegolf
Buurtdiensten	Jurgen den Balvert	- Verspreiden communicatiematerialen via social media, website - Verspreiden flyers en posters op verschillende locaties.		- Aanpassing dienstverlening: extra aandacht voor maatregelen hittepreventie (uitzoeken kleding, ventileren etc.) + tijdstip van huisbezoek aanpassen. - Flyers meenemen en gesprek aangaan.
Thuiszorg Groot Gelre	Corine Hendriks	Informatie plaatsen op intern medewerkersportaal		- Aanpassing dienstverlening: extra aandacht voor maatregelen hittepreventie (uitzoeken kleding, ventileren etc.) + tijdstip van huisbezoek aanpassen. - Flyers meenemen en gesprek aangaan.
Stichting Welzijn Lingewaard	Marjolein Wehlburg Petra Verhagen	- Verspreiden communicatiematerialen via social media, website - Verspreiden flyers en posters op verschillende locaties.	Optie: organiseren bloedhete bingo	

T-zorg	Bibi Engels	• Medewerkers informeren over hitte. • Verspreiden communicatiematerialen via social media, website • Verspreiden flyers en posters op verschillende locaties.		Flyers meenemen en gesprek aangaan tijdens huisbezoeken.
Zilverzorg	Nicole Valkhof	Informatie delen op medewerkersportaal		Flyers meenemen en gesprek aangaan tijdens huisbezoeken.
Rijn Waal Zorggroep	Annemiek Voorhuis	• Medewerkers (kwaliteitsverpleegkundigen) informeren over hitte. • Verspreiden communicatiematerialen via social media, website • Verspreiden flyers en posters op verschillende locaties.		Flyers meenemen en gesprek aangaan tijdens huisbezoeken.
'Onze huisartsen' huisartsenposten	Bianca van Wenen Jolanda Slok	• Narrow casting op HA praktijken en HA posten • Folders: Rode kruis in verschillende talen (Oekraïens/Russisch) • Aandacht in teamoverleg → informatievoorziening voor patiënten		